

E-PORTFOLIO U ONLINE NASTAVI: ISKUSTVA S E-LEARNING AKADEMIJE

Branka Vuk

CARNet

branka.vuk@carnet.hr

Tel.: 01 6661 765

Jasminka Maravić

CARNet

jasminka.maravic@carnet.hr

Tel.: 01 6661 -718

Jasna Tingle

CARNet

jasna.tingle@carnet.hr

Tel.: 01 6661-761

Sažetak

E-portfolio, kao skup digitalnih artefakata odnosno dokumenata (tekstualnih, multimedijalnih, slikovnih i dr.) koji prikazuju napredak, razvoj i postignuća nekog pojedinca u nekom polju, sve se češće koristi u obrazovnom kontekstu. U radu će biti prezentiran način na koji je e-portfolio uključen u nastavu E-learning akademije, online obrazovnih programa za korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije u nastavi, te rezultati uvođenja ove metode praćenja i evaluacije polaznika.

1. Uvod

E-portfolio, kao skup digitalnih artefakata odnosno dokumenata (tekstualnih, multimedijalnih, slikovnih i dr.) koji prikazuju napredak, razvoj i postignuća pojedinca u nekom polju, sve se češće koristi u obrazovnom kontekstu. Pritom se polaznike obrazovnih programa potiče da, koristeći neki od digitalnih (a najčešće i online) alata za objavu sadržaja, kontinuirano tijekom školovanja prikupljaju svoje radove, ocjene, izvore za učenje i druge relevantne informacije i/ili da objavljuju refleksije na vlastiti proces učenja i postignuća. Na taj bi način polaznici tijekom obrazovanja trebali osvijestiti i produbiti vlastiti proces učenja, a po završetku obrazovanja raspolagati resursom pomoću kojega će na tržištu rada moći demonstrirati svoj akademski uspjeh, ali i profesionalno i životno iskustvo.

JISC (2008) kao moguće ciljeve uvođenja i korištenja e-portfolia u obrazovne programe navodi sumativnu procjenu znanja (ocjenjivanje uspjeha), formativnu procjenu znanja (povratne informacije na proces učenja polaznika), demonstraciju postignuća polaznika te bilježenje napretka ili refleksije polaznika na vlastito učenje. E-portfolio je, kao jedna od nastavnih aktivnosti te metoda praćenja i evaluacije polaznika, u akademskoj godini 2009/2010. uveden i u nastavu E-learning akademije.

2. Uvođenje e-portfolia u nastavu E-learning akademije

E-learning akademija je jednogodišnje obrazovanje namijenjeno obrazovnim stručnjacima koji u svom radu žele koristiti informacijsko-komunikacijske tehnologije u nastavi. Program se izvodi online uz kombinaciju s radom u učionici. Polaznici savladavaju teme iz teorije e-učenja, proučavaju metode i strategije poučavanja i provjere znanja, te alate pomoću kojih se one provode u online ili kombiniranom okruženju. Osim teoretskih znanja, polaznici i praktično sudjeluju u aktivnostima i metodama o kojima uče, kao što je bilo i s e-portfoliom.

U prvoj godini primjene odlučeno je da se portfolio iskoristi samo s jednim ciljem – refleksijom polaznika na vlastito učenje. Od polaznika je zatraženo samo da u jednom dijelu portfolia bilježe svoja promišljanja o temama o kojima uče i omoguće uvid u te bilješke tutorima i drugim polaznicima. Jedan od razloga relativno „skromne“ primjene je postepeno stjecanje iskustva s konceptom portfolia i novim alatom i od strane polaznika i od strane autorskog i nastavničkog tima. Stoga je aktivnostima u portfoliu bio dodijeljen samo mali udio u ukupnoj ocjeni (5%). Drugi razlog za ovakav izbor može se naći kod autora (npr. Barret and Carney, 2005) koji tvrde da portfolio ne može istovremeno i učinkovito biti korišten u više različitih svrha tj. i za osobni razvoj, za ocjenjivanje, za prikupljanje podataka za budućeg poslodavca i dr.

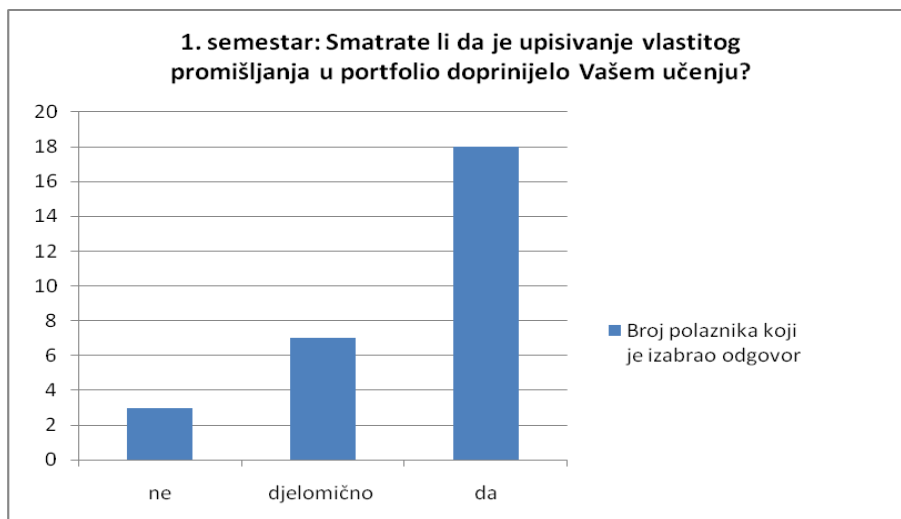
Za kreiranje e-portfolia moguće je koristiti alate poput bloga ili wikija, ali i alate specijalizirane za e-portfolio poput Mahare ili Elgga. U E-learning akademiji odabrana je Mahara, koja korisnicima omogućava da u jedan sustava unose različite artefakte, te da u potpunosti kontroliraju što je vidljivo drugim polaznicima, nastavnicima ili javno. Mahara je odabrana kao jedan od alata otvorenog koda koji, prema istraživanju Himpsla i Baumgartnera (2009), pokazuju odlična svojstva vezana uz instalaciju i administraciju sustava te prikupljanje, organizaciju i odabir podataka.

3. Uspješnost primjene e-portfolia

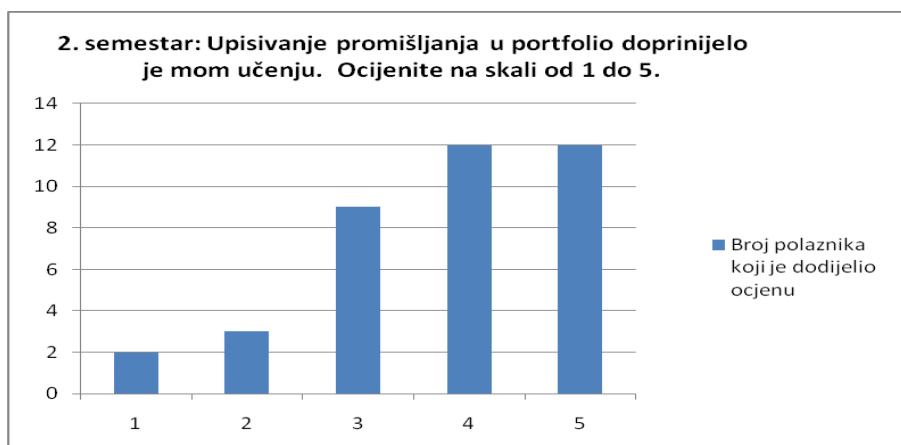
Anketama provedenima među polaznicima E-learning akademije na kraju 1. i 2. semestra provjerena je uspješnost primjene e-portfolia. Svrha anketa je bila provjeriti pretpostavke autora i dizajnera da je promišljanje i osvještavanje vlastitog učenja potrebno i korisno odraslim polaznicima, da se bilježenje vlastitog promišljanja uklapa u koncept portfolia i da korištenje još jednog alata za online rad polaznicima nije prouzročilo prevelike poteškoće.

a. Rezultati

Na ankete je od 52 polaznika 1. semestra odgovorilo 54%, dok je od 59 polaznika 2. semestra odgovorilo 64% polaznika. Na pitanja o bilježenju vlastitih promišljanja u portfolio, polaznici su uglavnom odgovorili da smatraju tu metodu korisnom za vlastito učenje, kao što je vidljivo na slikama 1 i 2.

Slika 1: Prikaz odgovora na pitanje iz ankete 1. semestra

Slika 2: Prikaz odgovora na pitanje iz ankete 2. semestra

U svojim su obrazloženjima polaznici izjavili da tehniku promišljanja o vlastitom učenju smatraju korisnom zato što: su naučeno gradivo ukratko formulirali i zapisali te su ga tako bolje i zapamtili, preispitali su vlastita gledišta o nekim temama, uvidom u promišljanja ostalih polaznika produbili su vlastito znanje, organizirali su i konkretizirali vlastite ideje i stavove, kontekstualizirali su teoriju u vlastitu stvarnost (parafrazirano iz izjava polaznika sakupljenih anketom).

Rezultati anketa pokazuju da polaznike uglavnom nije smetalo što su, osim Moodla, koristili i Maharu kao zaseban alat. Ipak, pojedinci su je ocijenili neintuitivnom i zahtjevnom. Također su pojedini polaznici iskreno i realistično izrazili svoje nezadovoljstvo načinom na koji je portfolio bio primijenjen, tj. ocijenili su ga vremenski zahtjevnim i u nekim dijelovima nedovoljno usklađenim s temama ostalih aktivnosti.

4. Zaključak

Iskustva stečena u prvoj primjeni portfolia u E-learning akademiji potvrdila su pretpostavke autora i dizajnera o njegovoj svrsishodnosti. Bio je to i poticaj na razmišljanja o daljnjim

načinima primjene. Jedna od opcija koju spominje i literatura (Batson, 2010) je dati polaznicima veću motivaciju da portfolio shvate kao svoj projekt te da u njemu kontinuirano „dokumentiraju“ vlastite aktivnosti, a ne samo promišljanja. U toj verziji nastavnici ne bi ocjenjivali ni komentirali sadržaj zabilježenoga, već bi izrada vlastitog portfolia bila zahtjevom za uspješni završetak E-learning akademije.

5. Literatura

Barrett H. (2005, 1): *Conflicting Paradigms and Competing Purposes in Electronic Portfolio Development*. Preuzeto 16.7.2010. s <http://electronicportfolios.org/portfolios/LEAJournal-BarrettCarney.pdf>

Batson, T. (2010). *Is Portfolio Evidence Useful?* Preuzeto 16.7.2010. s <http://campustechnology.com/articles/2010/05/19/is-portfolio-evidence-useful.aspx>

Himpsl, K. I Baumgartner, P. (2009) Evaluation of E-Portfolio Software. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*. 4/1 str. 16-22.

JISC, (2008). *Effective Practice with e-Portfolios – Supporting 21st century learning*. Preuzeto 16.7.2010. s <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/publications/effectivepracticeportfolios.pdf>

JISC, (2010.) E-portfolios: An overview. Preuzeto 16.7.2010. s <http://www.jisc.ac.uk/whatwedo/programmes/elearning/eportfolios.aspx>